

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Луцький національний технічний університет
Рада підприємців при Кабінеті Міністрів України
Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України (м. Київ)
Волинський осередок ВГО «Спілка економістів України», Волинський обласний центр зайнятості
Географічний факультет Київського національного університету ім. Т. Шевченка (м. Київ)
Київський національний університет будівництва і архітектури (м. Київ)
ДННУ «Академія фінансового управління» (м. Київ)
Державний університет економіки і технологій (м. Кривий Ріг)
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (м. Луцьк)
Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академ. С.Дем'янчука (м. Рівне)
Державний університет «Житомирська політехніка» (м. Житомир)
Мукачівський державний університет (м. Мукачево)
Херсонський державний аграрно-економічний університет (м. Кропивницький)
Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (м. Люблін, Польща)
Люблінський технічний університет (м. Люблін, Польща), Академія Замойська (Замость, Польща)
Фундація «Інститут сталого розвитку» (м. Варшава, Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (м. Варшава, Польща)
Технічний університет – Варна (м. Варна, Болгарія)
Сільськогосподарська академія університету імені Вітовта Великого (м. Каунас, Литва)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

VIII Міжнародна науково-практична конференція

Луцький національний технічний університет

15 грудня 2022 року

THE ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS MANAGEMENT

8 th international scientifically-practical conference

Lutsk National Technical University

15 December, 2022

УДК 338.24 : 330.342 (063)

А 43

ББК 65.050 : 65.013

Рецензенти:

Голян В.А. – д.е.н., професор, директор ГО «Європейський аналітичний центр»;

Черчик Л.М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

*Рекомендовано Вченою радою Луцького національного технічного університету
(протокол № 5 від 27 грудня 2022 р.)*

А 43 Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р., Луцьк: ЛНТУ, 2022. 476 с.

The actual problems of social and economic systems management : 8 th international scientifically-practical conference, December 15, 2022, Lutsk: LNTU, 2022. 476 p.

Збірник містить матеріали учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», що охоплюють проблеми управління національним господарством, галузями та господарськими комплексами; управління державними фінансами та інвестиційного забезпечення відбудови України, регіонального менеджменту та міжнародного співробітництва в контексті подальшої євроінтеграції України; менеджменту та економіки підприємства; управління персоналом, трудового потенціалу, лідерства; ринку праці, зайнятості населення, соціального партнерства; управління логістичними процесами на різних рівнях господарювання, а також економіки довкілля та природних ресурсів.

Для науковців, аспірантів, студентів, практиків, які досліджують проблеми управління соціально-економічними системами різних рівнів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Луцький національний технічний університет, 2022

Кушнір Т.М. ЕТИКА В ПРОФЕСІЙНІЙ МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	258
Лозова О.В., Сосян М.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.	260
Ляпко К.А., Татаринцева Ю. Л., ЛІЗИНГ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	261
Мироненко Б.С. ГРАНТОВЕ ФІНАНСУВАННЯ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.	262
Нагара М.Б. ЕКОСИСТЕМНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ПЛАТФОРМНОЇ ЕКОНОМІКИ	265
Нестерова С.В. РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА З УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У СУЧАСНОМУ БІЗНЕСІ-СЕРЕДОВИЩІ ...	267
Носирєв О.О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	269
Носирєв О. О., Волоснікова Н. М. ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ТУРИЗМУ	271
Письменна Я. С., Юрко Т. С. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	273
Полінкевич О.М. БІЗНЕС-МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО БІЗНЕСУ	276
Радіонова Л. О., Радіонова О. М. СУЧАСНА ПАРСИПАТИВНІСТЬ В УПРАВЛІННІ МІСТОМ	277
Радько В.М., Каменєва Т.М. РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	279
Рибалко В.С., Татаринцева Ю.Л. УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	282
Сак В.В. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ....	284
Святна В.В., Татаринцева Ю.Л. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	286
Скворцова С. С. СТАН ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	288
Скляр М.О. УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ЯКІСТЬ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	290
Стрижеус Л.В., Андрейчук А.С. ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	292
Тендюк А.О., Бондарович Ю.Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ ПІХОДІВДО ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	294
Таранич О.В., Бурківська Т.О. ЕЛЕМЕНТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	296
Таранич О.В., Цимбалюк Ю.В. СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	298
Ткачук М.П., Далюк Н.Я. СУЧАСНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ОСНОВІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.....	300
Ткачук В.О., Лазарєв Л.Д. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	302
Ткачук В.О., Мікрюкова А.О., Похільченко К.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ МАЛИХ І ВЕЛИКИХ РІШЕНЬ	303
Утропова Д. О., Татаринцева Ю.Л. РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ.....	305
Шелест З. А., Теплюк М. А. СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ.....	306
Шпак В.А. ЗАВДАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО МОНИТОРИНГУ	308

Інструментарій механізму створення цінності, створюваної в екосистемах, можна розділити на 3 основні групи: основний продукт або продукти, створені лідерами платформи; комплементарний продукт/послуга; мережеві ефекти.

Р. Аднер підкреслює важливість інновацій у створенні доданої вартості й стверджує, що інноваційність залежить від змін у макро- та мікросередовищі середовищі підприємства, наслідком чого є інтеграція материнської компанії в екосистему взаємозалежних інновацій. Це стосується як основного продукту, так і комплементарного продукту/послуги [2, с. 147]. Згідно Н. Туре мережеві ефекти є фундаментальним механізмом створення цінності платформи [3, с. 825].

Варто підкреслити, що особливостями платформних екосистемних бізнес-моделей є такі їхні властивості, як орієнтація на швидке формування клієнтської бази, активізація позитивних мережевих ефектів, ефект економії на масштабах, підтримка бажання клієнтів залишатися в бізнес-екосистемі, формування та аналіз даних про клієнтів, використання результатів аналізу цих даних для маркетингової діяльності та виходу платформ на нові сегменти ринку.

Отже, резюмуючи сказане вище, можна зробити висновок, що у XXI ст. формування та розвиток інформаційно-технологічних платформ й екосистемних бізнес-моделей відбувається під впливом різновекторних чинників. Насамперед, це фактори, технологічного характеру, які успішно використовують у практичній бізнес-діяльності. Здійснюють істотний вплив фактори глобального характеру, а також фактори зменшення результативної дії традиційних бізнес-моделей, сценаріїв тощо. Очевидно, що прийняття та осмислення об'єктивного феномену екосистем повинні відбуватися саме через побудову платформної економічної системи, яка максимізує конкурентні переваги учасників соціально-економічної взаємодії.

1. Adner R. Ecosystem as Structure: An Actionable Construct for Strategy. *Journal of Management*. 2020. No 43 (1). P. 39-58.
2. Hein A., Schreieck M., Krcmar H. Digital Platform Ecosystems. *Electronic Markets*. March. 2020. No 15. P. 138-149. DOI: 10.1007/s12525-019-00377-4.
3. Stam E., van de Ven A. Entrepreneurial Ecosystem Elements. *Small Bus Econ*. 2021, No 56. P. 809-832. DOI: 10.1007/s11187-019-00270-6.
4. Belitski M., Heron K. Expanding Entrepreneurship Education Ecosystems. *Journal of Management Development*. Vol. 36. 2018, No. 2. P. 163-177. DOI: 10.1108/JMD-06-2016-0121.
5. Rong K., Wu J., Shi Y., & Guo L. Nurturing Business Ecosystems for Growth in a Foreign Market: Incubating, Identifying and Integrating Stakeholders. *Journal of International Management*. 2021. No 21 (4). P. 293-308.

Нестерова С.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА З УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У СУЧАСНОМУ БІЗНЕСІ-СЕРЕДОВИЩІ

Одним з шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства є запровадження дієвої системи прийняття рішень в контексті управлінського обліку. Загалом, управлінський облік на сучасному підприємстві – не данина прогресивним західним практикам, та не додаткові обтяжливі обов'язки, що покладаються на бухгалтерську службу, а відтак реалізуються за залишковим принципом, скорше для проформи. Сучасний управлінський облік – потужний інструмент вдосконалення усіх процесів, невід'ємна частина системи тотального управління якістю. За означенням Британського інституту професійних управлінців СІМА управлінський облік – це застосування принципів бухгалтерського та фінансового обліку для формування, захисту і підвищення вартості для акціонерів комерційних та некомерційних, приватних та публічних організацій. Принципів – саме, так, але інструменти набагато ширші. Основна мета управлінського обліку в сучасному бізнес-

середовищі - інтерпретація результатів роботи бізнесу в різні типи інформації для допомоги в плануванні, контролі та прийнятті рішень. Отже, це інформаційна система прийняття рішень [1], сукупність інформаційних ресурсів, баз знань і найважливіша частина єдиного інформаційного простору [2].

На відміну від бухгалтерського та фінансового обліку, управлінський облік не обмежений регламентами та стандартами, і це велика перевага для пошуку нестандартних шляхів підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Орієнтований, у першу чергу, на внутрішнього користувача, управлінський облік у якості вхідної та вихідної інформації здатен використовувати значний масив інформації, як кількісної, так і якісної. Такий привілей недоступний (подекуди і не потрібний) спеціалістам з бухгалтерського обліку в силу більш жорсткої регламентації. Набагато ширший простір для рішень прогнозного характеру, набагато більше свободи у трактуванні отриманих результатів (із забезпеченням відповідальності за наслідки таких рішень) перетворюють управлінський облік в сучасних умовах в, певною мірою, творчий процес, покликаний винайти найбільш оптимальні шляхи розвитку підприємства.

Завдання менеджера з управлінського обліку:

- формулювання політик та корпоративних цілей;
- формулювання стратегічних планів, які впливають із корпоративних цілей;
- формулювання короткострокових операційних планів;
- отримання та використання фінансування;
- створення внутрішніх систем, реєстрація подій та угод, а також управління інформаційними системами;
- збір, комунікація та інтерпретація фінансової та операційної інформації (такої як витрати на створення та виробництво продукту) для керівництва та інших зацікавлених осіб;
- надання специфічної інформації та аналізу для прийняття управлінських рішень (наприклад, скільки та якої продукції виробляти);
- моніторинг фактичних результатів та порівняння їх із запланованими (наприклад, аналіз бюджетів), проведення порівняльного аналізу, а також ініціація дій щодо покращення діяльності;
- розробка показників ефективності діяльності та стандартів, фінансових та нефінансових, кількісних та якісних, з метою моніторингу та контролю,
- покращення роботи бізнес-систем та процесів через управління ризиками та проведення внутрішнього аудиту.

Означене посилює роль менеджера з управлінського обліку у сучасному бізнес-середовищі. По-перше, це функціональна одиниця (або підрозділ, якщо дозволяють фінанси бізнесу), інтегрована у інші бізнес-підрозділи, ні в якому разі не «довісок» до функцій головного бухгалтера. По-друге, менеджер з управлінського обліку виступає як драйвер з розвитку бізнесу, у якості ментора, консультанта. Природньо, що менеджер з управлінського обліку інтегрований у систему управління, це керівна позиція в організації.

1. Костенко О.М. Управлінський облік – інформаційна система прийняття рішень/О.М. Костенко// Агросвіт. – 2013. – №1. – С.26-30.

2. Косташ Т.В. Роль управлінського обліку в інформаційному забезпеченні управління підприємством/ Т.В. Косташ, А.Г. Карп// Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». – 2021. – №4 (Травень). – С.65-67.

Носирєв О.О.

к.географ.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків,
Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Відстежуючи тренди у сфері гостинності, можна краще зрозуміти запити гостей і побачити нові можливості для розвитку бізнесу. Люди, які в повсякденному житті активно використовують гаджети та різні цифрові платформи, розраховують на безперешкодну комунікацію через ці платформи й максимально зручний сервіс. Тому гравці готельно-ресторанної індустрії активно шукають нові способи використання технологій для створення очікувань клієнтів. Те, що ще недавно здавалося фантастикою, наприклад, "розумні" номери, роботи та віртуальна реальність сьогодні вже є частиною бізнесу. Технології перебудовують і роботу персоналу, при чому це стосується не тільки великих мереж, але і невеликих закладів. CRM-системи для готелів і ресторанів допомагають більш ефективно організувати роботу персоналу і вибудувати комунікацію з гостями. Часи тривалого утримання працівників, пасивних ієрархічних стилів управління минули. Залучення, розвиток та збереження належних талантів в індустрії гостинності та всередині неї залишається основною проблемою [1].

Інновації в туризмі та гостинності – це комплекс новітніх заходів, які направлені на позитивну динаміку розвитку галузі, що сприятиме економічному розвитку як регіону, так і країни. Інноваційний процес реалізується через ринок туристичних послуг, рівень задоволеності клієнта, а також завдяки адаптації туристичної інфраструктури до можливості впровадження продуктових, технологічних, сервісних, маркетингових, організаційно-управлінських інновацій. Існуючі способи використання інноваційних технологій у регіональному розвитку туризму і гостинності є впровадження до об'єктів регіональної інноваційної політики різних видів інновацій під чітким керівництвом її суб'єктних одиниць. Створення нових продуктів і послуг з удосконаленими споживчими властивостями, успішна їх реалізація на внутрішньому та зовнішньому ринках, підвищення ступеня збалансованості організаційно-економічного бізнес-середовища, раціональність використання інвестиційних, кадрових, матеріально-технічних, маркетингових ресурсів формують інноваційну модель розвитку туристичної галузі й індустрії гостинності регіону. Створення інноваційного продукту є безперечним фактором розвитку туризму і гостинності в регіоні [2].

Для підприємств готельно-ресторанного бізнесу важливим є надання послуг максимально високої якості. Сьогодні стає все складніше залучити клієнта зручними апартаментами з красивим видом з вікон, оскільки такий набір послуг, як супутникове телебачення, Wi-Fi, spa-салон, масажний кабінет і басейн став звичним і майже обов'язковим. Потенційний гість готелю це людина, яка вже не вміє жити без мобільного телефону та Інтернету, а інформаційні технології дозволяють їй вивчити інформацію про готелі на сайтах, забронювати номер on-line, а потім замовити залізничний або авіаквиток і вирушити у подорож [3].

Впровадження інновацій у готельну індустрію є важливою умовою адаптації компанії до мінливих умов навколишнього середовища шляхом впровадження тенденцій, технологій та продуктів, що відповідають потребам окремих груп споживачів, і спрямовані на забезпечення економічної, соціальної та екологічної ефективності. Ефективність обраного інноваційного методу розвитку готелю залежить від застосування ефективної системи управління інноваціями. Інноваційний менеджмент готельного підприємства є невід'ємною частиною управління стратегічним розвитком, спрямованим на дослідження та прийняття ринку, прийняття рішень щодо впровадження інновацій, які забезпечать високий рівень

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>